

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 500 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

CUPRINSUL:

Pr. D. Antal: Pentru o împăciuire.

Ion Bunea: Reflexii pe marginea unei cărți.

D. Giurgiuca: „Reuniunea Femeilor“, lucrare ce-
tită în conferința preoțească a protop. Dej.

Cronică. — Licitație minuendă pentru zidirea bi-
sericii din Răcătău. — Situația depozitelor
fructifere la Cons. eparh., ale parohiilor la 31
Dec. 1930. — Concurs pentru distrib. de burse.

PENTRU O ÎMPĂCIUIRE

Preoțimea noastră este grupată în două asociații profesionale, în „Asociația generală a Clerului ortodox român“ și în „Asociația clerului Andrei Șaguna“. În cea dintâi sunt înscrși preoți din întreg cuprinsul țării, majoritatea din vechiul regat, în a doua numai preoți din cuprinsul mitropoliei Ardealului. Cea dintâi e mai nouă, a doua mai veche.

Fiecare din aceste asociații a căutat, în activitatea desfășurată, să apere interesele preoțimii și să se ocupe și de probleme cari interesează biserica în general, fie din punct de vedere administrativ, fie educativ și religios-moral. Prin chestiunile puse la ordinea zilei la congresele anuale ale acestor asociații clericale, însă mai ales prin feliul cum s'au discutat și soluționat, fiecare și-a fixat un felu de a fi, un chip al mentalității de care sunt animați conducătorii, comitetul și membrii cari îi sprijinesc.

Cine a urmărit rapoartele publicate în ziare, sau a ascultat impresiile celor ce au participat la congresele lor, a putut ușor să constate că aceste două asociații se deosebesc foarte mult una de alta. Deosebirea principală, marcată cu deosebire în ultimul timp, constă în atitudinea ce au adoptat-o fiecare din ele față de episcopatul bisericii noastre.

Asociația generală se arată a fi în continuă nemulțumire cu episcopatul nostru, fără vre-o justificare precisă și admisibilă. Nemulțumirea și-au întins-o și asupra con-

siliilor eparhiale și a celorlalți funcționari dela centrele eparhiale. E o nemulțumire prea puțin justificată și lipsită de bun simț, față de tot ce formează autoritate în biserica noastră, creind o atmosferă de încordare, de-a dreptul păgubitoare. Rezultatele i s'au văzut în lupta ce s'a dus în legătură cu alcătuirea bugetului, când Asociația generală a dus o luptă egoistă și dușmănoasă, nesocotind ierarchia și legile de organizare ale bisericii. Tot ce a stricat Asociația în companie cu unii preoți parlamentari — animați de aceiași mentalitate — a trebuit să vină episcopatul să îndrepteze. Intervenția ierarhilor ardeleni a tras mai mult în cumpănă.

În schimb Asociația Andrei Șaguna, în toate acțiunile ei a avut atitudini demne. Când a văzut că Asociația generală a pășit alături, a dat un comunicat de desolidarizare. Din acest comunicat s'a iscat o mică polemică, pe care noi dorim să se încheie cu o împăcare.

Dorința principală a noastră este ca Asociația generală să-și revizuiască atitudinea avută până acum în raport cu autoritatea bisericască. Sămânând tot vânt va culege numai furtună. Biserica noastră are nevoie de solidaritate și bună înțelegere între toți slujitorii ei, și mari, și mici, căci zilele prin care trecem sunt grele.

Merg cu gândul și mai departe, până la o fuzionare a celor două asociații clericale, în nădejdea că prin înfrățirea alor

două mentalități, va ieși una nouă, mai profească și mai creștinească.

Ce nevoie avem noi de aceste continue hărțuiri, prezentându-ne în fața opiniei publice mai răi și mai lipsiți de dragoste între noi, ca alte bresle de slujitori publici. Ar trebui din contră să esecăm prin bună înțelegere, prin simț de autoritate, servind ca exemplu și altora, altfel în loc să ne creiem prietini, ne creiem dușmani, de cari și până acuma avem destui.

„Intru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii mei, dacă veți avea iubire unii către alții“ (Ioan, 13, 35).

Pr. D. Antal.

Reflexii pe marginea unei cărți.

Fructul rațiunii umane diferă dela om la om. Elaborările mintale nu converg către un punct de vedere comun; aspectul intern-sufletesc are laturi deosebite dela individ la individ. Conform datelor obținute de știința psihologică nu există identitate de gândire nici chiar la membrii aceleiași direcțiuni pentru care lucrează. Structura sufletească este încrustată cu anumite necesități ideale, pe cari caută să le satisfacă fie într'un fel, fie într'altul. Poate aceasta e cauza varietăților de concepții pe cari le întâlnim în desfășurarea gândirii omenești. Asupra aceluiaș adevăr *interpretarea evoluiază și se diferențiază dela epocă la epocă și dela gânditor la gânditor.*

Ca să probăm veracitatea afirmațiilor noastre, vom induce o carte apărută nu de mult în traducere franceză, sub titlul: „Introduction à l'histoire des religions“ de Th. Robinson. E un fapt caracteristic că și această operă din domeniul teologiei comparative, poartă un timbru evoluționist. Studiul istoriei religiilor e considerat ca o speță a biologiei, iar revelația ca produsul mentalității bolnave a unor oameni întâlniți sub numele de profeți. Vorbind de scopul practic al religiilor, îl găsește în prosperitatea materială. Intre religie și morală nu găsește nici o legătură, întrucât pe Dumnezeu nu-l interesează legăturile omului cu semenul său. Problema gravă care se pune, este a formei originale a religiei sau mai pregnant care e religia primordială a omenirii: mono-

teismul sau politeismul. Th. Robinson făcând filogenia religiilor, așează ca celulă generatoare a tuturor religiilor: *animismul*. După părerea acestui autor, toate religiile existente sunt o derivație din religia primitivă, din animism.

Menționez aceste probleme pentru motivul că prin ofenziva care se dă de către partizanii curentului de laicizare, este atacată însași existența noastră de creștini. Din momentul ce se afirmă că dogmele sunt organisme vii supuse procesului de evoluție, că scopul religiei este câștigul material și se admite la origine o pluralitate de zei, s'a depășit nu numai cadrul celei mai liberale teologii, dar și cadrul științific.

În vara anului trecut s'a ținut la Lund, în Suedia, congresul internațional de istoria religiilor. Au participat 250 de învățați, reprezentanți a 29 națiuni. Referatele în număr de 95, au expus puncte de vedere diferite. Presa creștină a înregistrat cu bucurie triumful punctului de vedere creștin; a triumfat însă numai teoretic. Literatura acestui domeniu își continuă cu asiduitate drumul tras de precursori, fără a căuta să cerceteze și să îndrepte lucrurile, conform rezultatelor obținute la acest congres.

În ce privește literatura noastră religioasă, în probleme de atari natură, e săracă. E săracă întrucât nici instituțiile teologice nu-i dau importanța cuvenită acestei discipline, istoriei religiilor — menită să scruteze problemele în mod științific, și nu tendențios pentru a justifica un anumit punct de vedere.

Necesitățile vremii reclamă ca în cadrele programelor dela instituțiile teologice, istoria religiilor să-și aibă rangul cuvenit. *A exclude această disciplină, înseamnă a te desinteresa de flagelul care intenționează să sdruncine întreg caracterul revelațional al doctrinei creștine.*

Întrucât suntem la început, să canalizăm energiile în direcție sănătoasă și să facem apel la reformatorii învățământului teologic, ca să se sesize de dorința noastră, — în interesul cauzei pentru care luptăm, — dând acestei discipline rangul cerut de necesitățile actuale.

Ion Bunea.

CONFERINȚE PREOTEȘTI ȘI CERCURI RELIGIOASE

„Reuniunea Femeilor“.

— Ce foloase religio-morale și cultural-naționale ne poate aduce și care ar fi cel mai potrivit plan de muncă.*) —

Având în vedere faptul, că în parohiile noastre „Reuniunile de femei“ sunt de dată recentă iar în altele nici nu au luat ființă, pe baza experiențelor noastre cu greu s'ar putea elabora un plan unitar de muncă al acestor Reuniuni, totuși încerc a da și un plan de muncă după care să lucreze aceste Reuniuni.

Precum la orice organism ca să-și poată îndeplini chemarea trebuie să conlucre toate membrele din care se compune acel organism, tot astfel și biserica are lipsă de conlucrarea tuturor membrilor ei, bărbați și femei pentru a-și putea îndeplini chemarea sa, care este intensificarea vieții religioase-morale, binele vremelnic și vecinic al membrilor cari o compun, precum și mântuirea sufletelor lor.

La atingerea acestui scop al său biserica nu se poate lipsi de conlucrarea femeii. Femeia lucrând mai mult cu inima decât cu rațiunea, se lasă influințată de toți aceia cari apelează la sentimentul ei. Religiuinea apelând mai mult la sentiment decât la rațiune, află un teren prielnic și roditor în inima femeii. Probabil de aici a provenit și ideea de a înființa Reuniuni de femei. Ca unul care am condus timp de 5 ani o astfel de Reuniune de femei în Lunca-Mureșului, cu care Reuniune am ajuns la îndestulătoare succese nu numai materiale (fondurile Reuniunii la 1 Sept. 1930 erau de 18.200 Lei) ci și la succese religio-morale și cultural-naționale, aceste succese sau foloase le rezum în următoarele:

I. Foloase religio-morale.

1. Cu toate că nu mi-a succes să fac să se înscrie toate femeile din parohie în Reuniune, totuși cele înscrise și cari cercetau regulat ședințele spuneau și împărtășiau cele discutate acolo și celorlalte femei în comună și astfel ideile bune se propagau mai repede și se discutau mai in-

*) Lucrare cetită în conferința preotească a protopopiatului Dej.

tensiv și între femei. Reuniunea s'a adeverit ca cel mai potrivit mijloc de a discuta mai pe larg și de a propaga ideile bune, cum aceasta nu se putea face în alt loc.

2. Cel mai potrivit mijloc de a veni în ajutorul celui nenorocit s'a adeverit a fi Reuniunea de femei. Cazul dela Costești îmi va rămânea vecinic în memorie, nu numai pentru că în biserica din Costești au ars la prohodul Domnului din Vinerea Paștilor cei 108 oameni în frunte cu preotul Vișinescu ci și pentru că cu ajutorul Reuniunii de femei în o parohie mică ca Lunca Mureșului am putut încasa suma de 3100 Lei pe care o am trimis sinistraților din Costești. Apoi prevederea copiilor orfani și săraci cu cărți de școală, și îmbrăcămintea necesară precum și orice act de caritate publică mai ușor se poate face și se și face cu ajutorul Reuniunii de femei decât fără ea.

3. Un bun element pentru apărarea credinții strămoșești s'a adeverit femeia care a fost lămurită pe deplin asupra primejdiei pe care o aduc sectarii asupra bisericii și a neamului nostru, după cum e un fanatic răspânditor al sectarismului dacă a fost ademenită de aceștia. Intr'un timp vor fi de atunci 4—5 ani nu era săptămână lăsată de Dumnezeu, ba altădată chiar și zi, în care să nu treacă prin Lunca-Mureșului 2—3 pocăiți, cari sub pretextul că vând cărți sfinte, intrau prin casele oamenilor și propoveduiau sectarismul lor. Văzând eu activitatea febrilă a acestora, m'am folosit pe lângă biserică și de Reuniunea de femei în ședințele căreia explicam însemnătatea bisericii, a crucii și a tainelor, pe cari pocăiții le atacau mai mult, arătam rătăcirile pocăiților și edificate fiind pe deplin asupra rătăcirii lor, femeile nu lăsau nici barem să intre în curtea lor pocăiții și așa nu s'a molipsit nimenea.

4. Influențează în spre bine creșterea religio-morală a copiilor lor și contribuie în mare măsură la desobicinuirea de unele apucături și deprinderi rele ale acelor. Sunt mulți cari fac unele fapte pe cari apoi le regretă, nu pentru că sunt răi dela fire, ci pentru că sunt slabi și nu pot rezista ispitei. Pregătit înainte rezistă mai ușor căci judecă asupra urmărilor, se împotrivește și nu face fapta. Cine poate influența mai bine

asupra inimii copiilor săi decât mama care dacă e luminată poate crește pentru societate bisericească și neam copii buni și membrii folositori.

Durere sunt multe mame cari nu-și știu crește odrasele, aceasta o pot învăța în cadrele Reuniunii, în ședințele căreia preoții și învățătorii pot ține conferențe foarte folositoare din domeniul educației. Imi amintesc că într'o ședință a Reuniunii din Lunca Mureșului după ce eu arătam obiceiul urât și păcatul mare al sudălmii una dintre femei poate fără să-și dea seama a zis cuvintele „și eu mă bucuram când îmi auziam copilul suduind“.

5. Influențează în spre bine asupra *vietii conjugale* dintre soți. Câteva perechi cari trăiau în nelegiuire s'au cununat în urma sfaturilor pe cari le da pe lângă preot și unele dintre membrele Reuniunii. Chiar și asupra vițiilor de cari sufereau unii bărbați și femei a avut înrâurința binefăcătoare sfaturile date de unele membre ale Reuniunii.

Era o mare satisfacție sufletească pentru o membră a Reuniunii când pe careva rătăcit îl poate aduce la calea adevărului. Readucerea celui rătăcit o atribuia Reuniunii și nu sieși și cu drept cuvânt, căci dacă nu era Reuniunea nu-și da seama, că a întoarce pe cineva din calea rătăcirii e o virtute și o mare vrednicie înaintea lui Dumnezeu.

II. Foloasele cultural-naționale.

1. *Spiritul de solidaritate* și de asociație se propagă cu succes prin Reuniunea de femei. Văzând femeile chiar și în o comună mică, că mai multe la oaltă pot face ceva, se ambiționează și se străduiesc să facă și mai mult, deci emulează cu bărbații în lucrurile bune, care încă e un mare merit al Reuniunii.

2. *Gustul de cetit* încă se propagă cu ajutorul Reuniunii de femei. Cetindu-le în adunările Reuniunii povestiri alese dar ușor de priceput din scriitorii noștri precum și din Sf. Scriptură și văzându-le că sunt frumoase și ușor de înțeles rînd pe rînd li se dezvoltă gustul de cetit la femei și azi una, mâne alta, îți cere o carte de cetit din biblioteca parohială. Când merge la târguri și găsește cărți de cumpărat, bu-

curos își dă banii pe carte. Și acesta e un succes destul de însemnat al Reuniunii.

3. Cel mai bun mijloc pentru a desvolta în femei *sentimentul național* sunt adunările Reuniunii de femei. Până n'am înființat în Lunca-Mureșului Reuniunea de femei la 24 Ianuarie, 10 Mai și 1 Decembrie nu aveam la biserică decât învățătorii cu elevii de școală, cantorul, fătul, notarul și eu. Explicându-le femeilor în Reuniune însemnătatea zilei pentru neamul nostru (la biserică nu veneau) și arătându-le cum alte popoare își cinstesc zilele mai însemnate din viața poporului lor și cum își cinstesc eroii, aceste explicări au avut efectul dorit, căci veneau aproape toate membrele Reuniunii la serbare în haine de sărbătoare, ba își aduceau și bărbații și copiii lor.

Mândria de a fi Român și a-și iubi patria e încă un folos ce-l aduce Reuniunea de femei.

4. *Ca folos al Reuniunii femeilor s'ar mai putea înșira* și contribuirea membrilor ei la *conservarea portului național românesc* precum și dedarea de a ține cu tărie la datinile, obiceiurile noastre strămoșești precum și la limba noastră românească, cari ne-au conservat naționalitatea și neamul nostru românesc în decursul veacurilor.

În Lunca-Mureșului s'a făcut obicei că la sărbătorile naționale toate doamnele române se prezentau în costume naționale precum și unele dintre membrele Reuniunii.

5. În cadrele Reuniunii se pot aranja *producțiuni teatrale* și declamări. Femeile fiind ambițioase laudau foarte mult pe cei ce se produceau cu declamări și dădeau reprezentații teatrale la adunările lor. Acesta era un stimulent pentru cei râvnitori de a se produce. Incassările la petrecerile aranjate cu producțiuni teatrale de Reuniuni erau cu mult mai mari, ca la alte producțiuni, dar și succesul moral era mare.

Acestea ar fi foloasele religio-morale precum și național-culturale pe cari le aduc Reuniunile de femei.

Ar urma acum să arăt și care ar fi cel mai potrivit *plan de muncă* pe care urmându-le Reuniunile de femei să ajungă la o stare tot mai înfloritoare. Planul de muncă este omul care conduce Reuniunea. Zic o-

mul căci preotul este și trebuie să fie sufletul Reuniunii. O asociație de femei mai curând se diștramă cași una de bărbați. Femeile nu au tenacitatea și constanța în lucrare, curând se obosesc, se descurajează și astfel societatea se disolvă. Afară de aceea la femei lucră mult și ambiția. De ce e cutare în comitet și nu eu, de ce e cutare prezidentă și nu eu, și altele de acestea sunt motive de vrajbă și de destrămare. Preotul trebuie să fie acela care să neteziască asperitățile, să împace vrajbele și să îndrumeze pe calea cea bună mersul Reuniunii.

Dacă în comună se află o *femeie cultă*, aceea să fie prezidenta Reuniunii, să nu se lase a se înțelege că preotul vrea să înființeze Reuniunea pentru a da slujbă soției sale.

În Lunca-Murășului am ales prezidentă pe soția unui notar ortodox, dânsa era greco-catolică, deși era de altă religie a lucrat cu multă râvnă pentru prosperitatea Reuniunii.

Alegându-o prezidentă am deobligat-o să lucreze mai intensiv pentru Reuniune.

În comitet e bine să fie reprezentate toate familiile mai distinse din parohie. Pe cât se poate să fie aleasă din o familie una și nu mai multe. Căci și acesta e un motiv de vrajbă și neînțelegere între femei.

III.

Ca program de muncă precum am spus la începutul acestei lucrări e greu de stabilit unul care să se poată aplica integral de toate Reuniunile de femei. Acest plan de muncă trebuie să se stabilească de fiecare Reuniune în parte după referințele specifice între cari e silită să se desvolte aceea Reuniune. În parohia unde ai elemente culte și înțelegătoare Reuniunea va putea lucra cu un program cu mult mai bogat, va putea desvolta o activitate cu mult mai mare și rodirile pe cari le va aduce vor fi mai însemnate. În o parohie unde elementele înțelegătoare sunt mai puține; acolo și planul după care se va lucra în aceea Reuniune va fi mai restrâns natural că și rodirile Reuniunii vor fi mai mici. Un plan de muncă după care să lucreze Reuniunile de femei conceput pe 5 ani ar fi următorul:

Anul I. În fiecare ședință a Reuniunii

pe lângă debaterile referitor la mersul Reuniunii, înscrierea de membrii noi, încassarea taxelor, darea de seamă a casarului despre starea casei, se va ținea și o conferință bine studiată din domeniul liturgiciei. Explicarea momentelor mai însemnate ale slujbei dumnezeiești va necesita cel puțin 7—8 ședințe. Cam atâtea ședințe se pot ținea cu Reuniunea femeilor pe an. Să nu uităm că aceste adunări ale Reuniunii se pot ținea și e consult să se țină mai cu seamă iarna, vara fiind ocupate membrele Reuniunii cu lucrul câmpului, în general nu iau parte la aceste adunări, ori și dacă iau parte se prezintă într'un număr de tot neînsemnat.

Anul II. În fiecare ședință pe lângă rezolvarea afacerilor curente ale Reuniunii să se țină conferințe din domeniul educației, având întâietate cele cari ținesc la creșterea religioasă-morală a copiilor. Aceste conferințe să formeze un întreg organic, să se completeze una pe alta ca cu atât efectul lor să fie mai mare. De mare ajutor ar servi preotului scrierile lui Föerster în aceasta privință. Aceste conferințe le-ar putea ținea cu mai multă competență învățătorii.

Anul III. Să se citească pasagii din Sf. Scriptură și să se explice în fiecare ședință a Reuniunii de către preot câte un capitol din Sf. Scriptură. Nu sunt aderenții ideii de a se da Biblia în mâna parohienilor și a membrilor Reuniunii, căci ei neștiindu-o interpretă ajung la concluziuni foarte eronate.

Anul IV. Să se citească părți alese din prozatorii noștri cu deosebire din Creangă, Ispirescu, Marian cu legendele lui și din Teodorescu, prin asta s'ar desvolta mult gustul de cetit între membrii și membrele Reuniunii.

Anul V. Să se citească părți alese din poezii noștri cu deosebire a acelor cari își iau subiectul poeziilor lor din viața țărânului. Poezia poporană e cea mai mult gustată de membrii Reuniunii.

Natural că în ședință când s'ar ceti ceva din operele unui scriitor ori poet ar fi consult să se facă pe scurt și biografia aceluia.

Acest plan de muncă îl consider potrivit pentru sate. Pentru orașe ar trebui să se întocmească un alt plan de muncă fiind pretensiunile orașenilor mult mai mari.

Când se pot ținea ședințe mai multe programul se poate și amesteca.

În cele de mai sus mi-am dat silința să arăt în baza experiențelor mele făcute cu conducerea unei Reuniuni de femei foloasele religioase-morale și național-culturale pe cari le aduc Reuniunile de femei. Totodată am încercat de a da și un plan de muncă conceput pe 5 ani după care aceste Reuniuni să lucreze.

Imi dau seama de piedecile mari pe cari le întâmpină fiecare frate coleg cu conducerea unei astfel de asociații, căci aceste obstacole le-am întâmpinat și eu. Deoparte este indiferentismul ce-l manifestă cele mai multe femei față de Reuniune, de altă parte sunt susceptibilitățile și ambiția unor persoane cari vor posturi de conducere în Reuniune pentru care nu sunt apte. Noi însă în munca noastră pastorală să nu ne lăsăm decepționați de astfel de obstacole ci urmând cuvântul Mântuitorului care ne spune: „Îndrăсниți eu am biruit lumea“ să îndrăsnim și noi silindu-ne a face din aceste Reuniuni de femei fortărețe de neînvins a credinței strămoșești și ajutor însemnat în porunca pastorală a noastră care țintește la mântuirea sufletească a păstoriților noștri. Se înțelege că la început desiluziile nu vor lipsi, dar cu atât mai mare ne va fi mai târziu satisfacția sufletească de a ne fi făcut datoria.

Dumitru Giurgiuca.
paroh, Gherla.

CRONICĂ

Predică în Biserica Catedrală. Duminecă, 1 Martie c., va predica la Sf. Liturghie Pr. *Aurel Mușat*, iar la Vecernie Prot. *Nicolae Vasii*. — În Capela Școalei Superioare de Comerț în această zi va servi și predica Pr. *Ioan Cociuban*.

† **Dumitru Comșa**, cunoscutul profesor, fost memorandist, membru onorar al Academiei Române, a decedat în Sibiu, în frumoasa vârstă de 85 de ani. Toți preoții noștrii, cari au absolvat Seminariul din Sibiu, poartă în sufletul lor chipul simpatic și bun al profesorului Dumitru Comșa, dela care și-au însușit atât de folositoare cunoștințe de economie practică. În timpul

când a fost profesor, cât și ca pensionist, a făcut o întinsă propagandă culturală prin conferințe ținute sub egida „Astrei“. Manualul său de economie, publicat în a doua ediție, a fost mult apreciat și premiat de Academia Română. — În mormântarea, cu funerarii naționale, a avut loc în ziua de 17 Febr. c. Dumnezeu îl odihnească în pace.

Societatea „Altarul“ a Femeilor ortodoxe din Sighet, reorganizându-se a ales de prezidentă pe d-na Otilia Colonel *Manoliu*, viceprezidente d-na Mărgineanu și d-na Motaș, secretare d-na Petrescu și dș. Braun, iar cassieră d-na Col. Popescu. În ziua de 7 Febr. c. societatea a aranjat o foarte reușită „Serată dansantă“ în saloanele prefecturii, puse la dispoziție gratuit de dl prefect. Rezultatul material a fost de peste 40.000 Lei. Ne bucurăm de acest mare succes și dorim societății să-și continue activitatea de afirmare a ortodoxiei pe plaiurile înstrăinate ale țării voivozilor.

Deces. Preoteasa *Minerva Bârluțiu n. Nicola*, soția preotului nostru și profesor Vasile Bârluțiu din Aiud, după lungi și grele suferințe, împărtășită cu Sf. Taine, a adormit în Domnul, în ziua de 11 Febr. c., în al 39-lea an al vieții și 'n al 15-lea al fericitei sale căsătorii, lăsând un soț nemângăiat și doi copii. În mormântarea a avut loc în ziua de 13 Febr., în cimitirul din Aiud, încunjurată de jalea familiei și a rudeniilor. Prohodul a fost oficiat de P. On. Consilier eparhial Dr. Seb. Stanca, de protopopul tractual și alți preoți din jur. — Transmitem familiei sincere condolențe pentru ireparabila pierdere. Bunul Dumnezeu să o odihnească în pace!

În consiliul județan maramureșan, protopopul nostru Mihail *Muntean* a dat o binemeritată lecție organelor administrative pentru prigoana vădită ce o fac credincioșilor noștri ortodocși privitor la treceri și înmormântarea morților în cimitirele bisericesti. Cum consiliul e plin de preoți uniți, toți au încercat să sară într'ajutorul organelor administrative, însă toate intervențiile lor, pline de deviații dela obiect, au dat eșec, căci dovezile cu cari le-a servit P. On. protopop au fost zdrobitoare. În cursul discuției, care a durat peste două ore, i-a servit și cu un document istoric din 1869

în care spune că toți românii uniți din Sighet au trecut la confesiunea ortodoxă, înaintând Mitropolitului Șaguna o cerere disperată în care se rugau să fie reprimiți la vechea lege strămoșească, scăpându-i din ghiarele rutenizării și maghiarizării. Ca dovadă arată că 7 sate s'au rutenizat complet prin catolicism. Cererea a fost semnată de 163 capi de familie, sub prezidiul unui judecător. Totodată au scris și episcopului din Munkáci, că au trecut la ortodocși și nu mai au cu el nimic. Le-a mai amintit și faimoasa scrisoare din 1910 a episcopului unit Szabó din Gherla, ce se păstrează la parchetul din Sighet, în care cu ocaziunea trecerilor la ortodoxie a românilor din Săcel, i-a denunțat zicând că fac *daco-românism*.

Inspectorul spirtului, Kun Andor, oaspele temnitelor din Cluj. Nu știm, cine e mai mare criminal, cel care a jefuit statul și fabricile de spirt, ori cel ce a pus la așa treabă pe acest pungaș ordinar. Cerem justiției să scormonească până la fund afacerea aceasta scandaloasă, să publice la timpul său, care a fost ministrul care l-a numit, și de câtă vreme tâlhărește în avutul statului. Și se mai plâng minoritarii că statul nu-i aplică în posturi? — Și încă un lucru nu vom înceta să-l cerem deslușit: Unde a fost poliția din Cluj, când nopți de-arândul acest bandit a cheltuit zeci de mii, cheful și bând șampanie prin barurile orașului? De ce a scormonit senatorul Danila Sabo afacerea numai la suprafață — pe jumătate, în Senat, și și-a încheștat gura când era să demaște pe criminali?; pentru că vinovatul nu e numai jupânul Kun (fost Kohn) Andor și trebuie că are tovarăși mulți și grei.

Licitație minuendă.

Consiliul parohial ortodox român din parohia *Răcătău*, jud. Alba, în baza deciziei adunării parohiale din 2 Febr. 1931, dă în întreprindere, prin licitație publică minuendă, lucrările de construire din piatră a unei noi biserici și invită pe anteprenorii cu calificarea recerută pentru clădiri de biserică, cari doresc a concura, să participe la licitațiunea ce se va ține în ziua de *29 Martie 1931, orele 2 p. m.*, în localul oficiului parohial ort. român din loc. Lici-

tanții vor depune înainte de începerea licitației vadiul de 10% a prețului de strigare, care se fixează în suma de 130.000 Lei. Vadiul va fi în număr sau în libel de depunere și se va elibera celui încredințat numai după terminarea lucrărilor, iar celorlalți reflectanți imediat după hotărâre.

Intreg materialul pentru construcție, ca lemn, piatră, fer etc. îl va da biserica.

Planul, devizul, aprobate de Ven. Consiliu eparhial, precum și alte condițiuni, se pot vedea la oficiul parohial din *Răcătău*, în orele oficiale.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a încredința executarea lucrărilor, fără considerare la preț, aceluia care va prezenta mai multă garanție de soliditate.

Pentru participare la licitație nu lichidăm spese.

Răcătău, la 1 Februarie 1931.

Ioan Dădârlat, preot
președinte.

Avram Blaga,
epitrop I.

Nr. 47 - 1931.

Văzut: *Alba-Iulia*, 14 Febr. 1931.

(10) 1—1 *Alexandru Baba*, protopop.

PARTEA OFICIALĂ

CONSILIUL EPARHIAL ORT.-ROM. DIN CLUJ

Nr. 992/1931.

Către oficiile protopopești și parohiale

Situația depozitelor fructifere la Consiliu Eparhial ale parohiilor, la 31 Decembrie 1930 este următoarea:

1.	Școala din Borgo-Bistrița	6.654
2.	" " Borgo-Joseni	10.994
3.	" " Borgo-Mijloceni	7.900
4.	Biserica " Călățele	16.316
5.	Școala " Borgo-Prund	14.201
6.	" " Borgo-Rus	4.661
7.	" " Borgo-Suseni	7.886
8.	Biserica " Muierău	2.142
9.	" " Sângeorgiu-Băi	6.072
10.	" " Sălcud	946
11.	" " Curtuiuş	3.786
12.	" " Vălcăul-unguresc	333
13.	" " Iclandul-mare	1.115
14.	Ioan Dobre, Mașca	1.283
15.	Biserica din Bistrița	1.151
16.	" " Stoiceni	1.452
17.	" " Cupșeni	415
18.	" " Păușa	438
19.	" Filia Berchez	1.295
20.	" din Mociu	85
21.	" " Bosna	328
22.	Tractul Unguraș	2.871

23. Biserica din Tg.-Murăș	5.154	85. Biserica din Coștiui	14.126
24. " " Răstoșnea	455	86. " " Cuhea	22.20
25. " Filia Titișa	1.991	87. " " Rona-de-sus	7.06
26. " din Rimeț	2.279	88. " " Vișeu-de-sus	28.25
27. " " Valea-Geogelului	127	89. " " Sărăsău	32.28
28. " " Sașa	1.385	90. " " Virișmort	25.22
29. " " Teaca	43.878	91. " " Bistrița	50.45
30. " " Trăscău	1.310	92. " " Top	20.18
31. " " Dol	4.436	93. " " Năsăud	20.70
32. " " Gălpăia	1.104	94. " " Gherla	20.70
33. " " Ocolişul-mic	1.014	95. " " Sighet	22.83
34. " " Cupșeni	3.166	96. " " Lăpuș	20.70
35. " " Gălgău	264	97. " " Miheș	3.00
36. Dorift Șuteu, Murguești	23.432		
37. Biserica din Trestia	3		
38. " " Miluan	3.895		
39. " " Muntele-Rece	2.424		
40. " " Cerghidul-mare	1.339		
41. Școala ind. Cămpeni	1.135		
42. Biserica din Neagra-Inf.	2.127		
43. Școala " Mărișel	3.168		
44. " " Baica	558		
45. " " Abrud	1.747		
46. " " Baia-de-Arieș	1.443		
47. " " Sovata	5.223		
48. Biserica " Lona-maghiară	417		
49. " " Selnița	4.008		
50. " " Mărișel	3.899		
51. Protopopiatul Lupșa	385		
52. Școala Cantorală Lupșa	874		
53. Biserica din Cățcău	29.723		
54. " " Băgaci	271		
55. " " Buru	1.202		
56. Depozite Fructifere mici	7.938		
57. Biserica din Lemniu	956		
58. Corul bisericii Dej	2.842		
59. Biserica din Huedin	3.151		
60. " " Borsec	401.899		
61. " " Aiud	21.258		
62. " " Dângău	855		
63. Fondul Bălai din America	557		
64. Biserica din Geaca	17.772		
65. " " Scărișoara	5.811		
66. Eclejia " Feiurd	743		
67. Biserica " Cărpiniș	744		
68. " " Feneșel	10.909		
69. " " Ferestei	45.066		
70. " " Sângeorgiul-de-Murăș	47.801		
71. " " Piatra Fântânelor	3.997		
72. Statua Bălcescu și Bărnuițiu	45.141		
73. Biserica din Negrilești	10.225		
74. Fondul de propagandă Lupșa	10.394		
75. Biserica din Chinteni	177.581		
76. " " Cluj	26.470		
77. " " Ardușat	131.200		
78. " " Zălau	4.072		
79. " " Gâmbaș	15.135		
80. " " Sâncraii	10.090		
81. " " Coșna	15.135		
82. " " Bosna	15.135		
83. " " Borșa I.	10.090		
84. " " Borșa II.	30.270		

Cluj, la 31 Decemvrie 1930.

Consiliul eparhial.

Nr. 543—1931.

(9) 3—3

CONCURS

Consiliul eparhial ort. rom. din Cluj, ca administrator al fundațiilor puse sub chivernisirea sa, prin aceasta publică concurs pentru distribuirea bursei din fundațiile următoare:

1. Trei burse de câte 2000 Lei din fundațiunea „Dumitru Manovicu“, pentru tineri elevi de liceu sau aplicați la meserii, de pe teritoriul protopopiatului Abrud și Cămpeni.

2. O bursă de 1500 Lei din fundațiunea „Zeno Popescu“, pentru un elev dela școlile din Reghinul-săsesc.

3. O bursă de 500 Lei din fundațiunea „Petru și Lucreția Cadar“, pentru un tânăr ort. rom. din Lunca-Bradului, dedicat pe carieră industrială.

Bursele se vor conferi pe bază de cereri, înaintate acestui Consiliu, în termen de 30 de zile dela prima publicare a concursului.

La cerere se vor alătura:

1. Estras de naștere.
2. Atestat școlar.
3. Certificat de moralitate.
4. Dovadă dela oficiul parohial din localitatea domiciliului, că este avizat la ajutor.

Cluj, la 24 Ianuarie 1931.

Consiliul eparhial.

La LIBRĂRIA EPARHIALĂ din Cluj se află de vânzare ORNATE BISERICESTI (felon, patrafir, brâu, mânecute) în culori bordo și albastre, confecționate ineseptionabil, din stofă fină cu broderii aurite (spic de grâu și flori), cu prețul dela 6500—8500 Lei.